

KRISTIANSTAD
KRISTIANSTADS KOMMUN

län

KRISTIANSTADS VATTENRIKE

Naturvård i Kristianstads Vattenrike - Handlingsprogram 2001-2003

Första handlingsprogrammet för Naturvård i Kristianstads Vattenrike omfattar perioden 1998-2000. Det är nu dags att anta ett nytt Handlingsprogram för perioden 2001-2003 och lägga fast inriktning och mål för naturvårdsarbetet i Kristianstads Vattenrike under kommande år.

Handlingsprogrammet 1998-2000 har bidragit till

- en ökad fokusering på Kristianstads Vattenrike
- en ökad vilja att medverka i och utveckla Kristianstads Vattenrike, både bland markägare, anslagsbeviljande myndigheter, organisationer och allmänhet.
- en fortsatt positiv uppmärksamhet, lokalt, regionalt, nationellt och internationellt

Det ökade intresset och engagemanget har resulterat i att Kristianstads Vattenrike fått

- ett stort och ökande antal besökare från när och fjärran
- ett successivt ökande antal besökare av bl a utemuséer och andra iordningställda besöksplatser
- allt fler besökare av hemsidan på internet
- ett större massmedialt utrymme än tidigare.

Kristianstads Vattenrike har blivit ett begrepp i svensk naturvård..

Stora naturvårdssatsningar sker från kommunens, statens, Världsnaturfondens och andra organisationer sida. Sammantaget bidrar det till att Sverige här på ett bra sätt skall kunna leva upp till de internationella naturvårdsåtaganden som följer med EU-medlemskapet och konventionen om biologisk mångfald som antogs vid FN:s Riokonferens 1992.

Bakgrund

Verksamheten i Kristianstads Vattenrike syftar till skydda, bevara och utveckla de nationella och internationella natur- och kulturvärden som finns inom våtmarksområdet längs nedre delarna av Helgeån, samtidigt som dessa görs kända och tillgängliga för en bredare allmänhet.

Handlingsprogrammet för naturvård i Kristianstads Vattenrike skall därmed utgöra ett policydokument för beslut som rör, fysisk planering, naturvård, kulturmiljövård, miljöskydd, ekomuseiverksamhet, turism och rekreation, utbildning och forskning samt näringslivsanknuten verksamhet.

Uppföljning och resultatredovisning

Resultat av åtgärder, verksamheter mm under perioden 1998-2000 finns redovisat i bilaga 1 och kan sammanfattas under följande rubriker:

- Samrådsgruppen för Naturvård i Kristianstads Vattenrike
- Naturresevat - dokumentation, reservatsbildning
- Förvärv av naturvårdsmark
- Skötsel av naturvårdsmark
- Ekomuseum
- Skolverksamhet
- Hemsida
- Världsnaturfonden/WWF, LIP
- Trangruppen
- Faunaprojekt
- Floraprojekt
- Massmediauppmärksamhet
- Övrigt

Handlingsprogram 2001-2003

Föreliggande förslag till handlingsprogram tar sin utgångspunkt i och bygger på de positiva erfarenheterna och goda resultaten från det första handlingsprogrammet för naturvård i Kristianstads Vattenrike som fastställdes 1997 och avsåg treårsperioden 1998-2000.

Samrådsgruppen för Naturvård i Kristianstads Vattenriket, som består av politiker och tjänstemän från kommunen, tjänstemän från länsstyrelsen samt representanter för intresseorganisationer för lantbruk, fiske, jakt, båtfarare och naturvård, har den 2 oktober 2000 beslutat att tillstyrka att kommunstyrelsen fastställer förslaget till handlingsprogram.

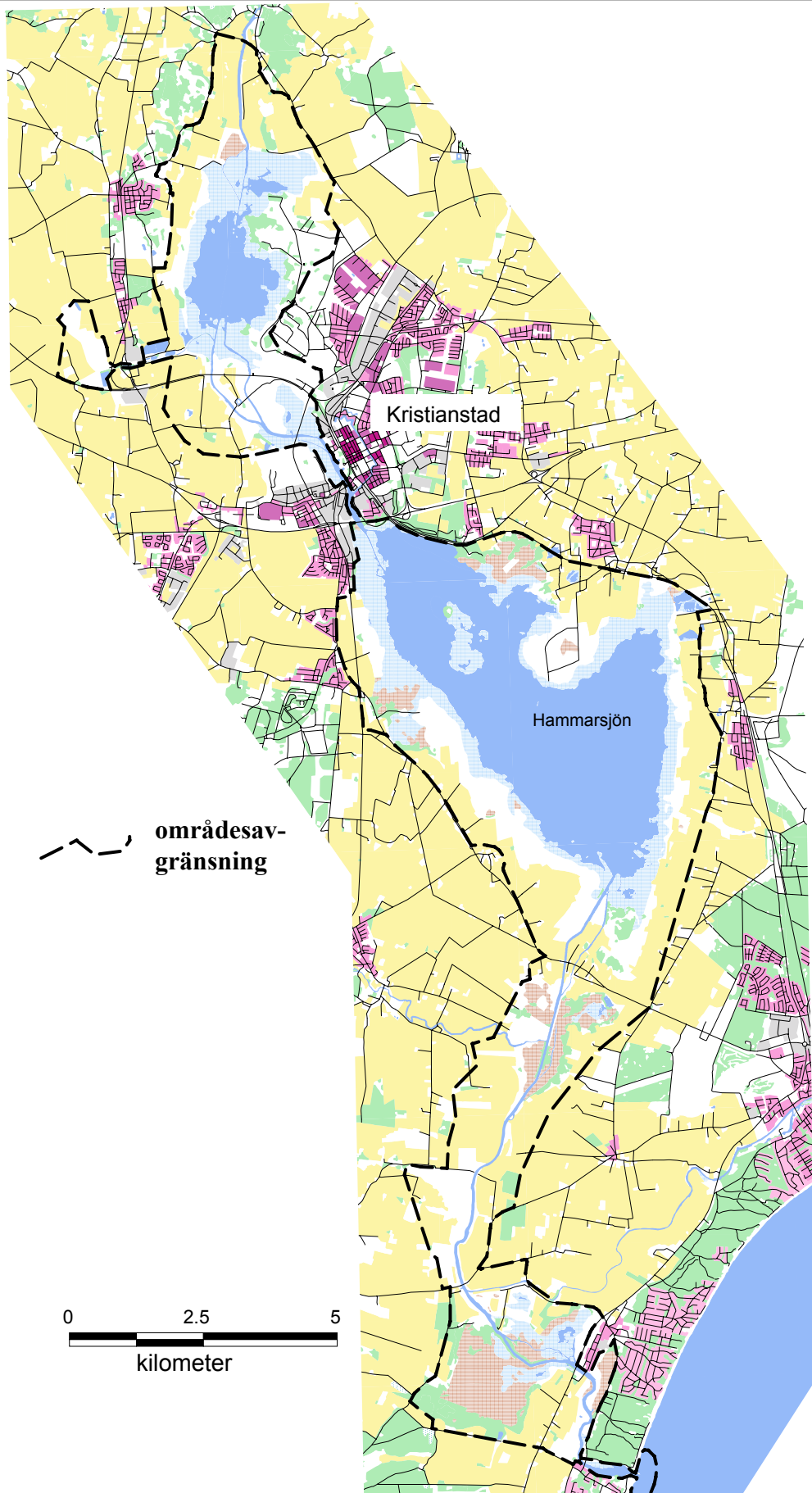
Naturvård i Kristianstads Vattenrike – Handlingsprogram för 2001-2003 har fastställts genom beslut av kommunstyrelsen i Kristianstads kommun den 20 december 2000. Handlingsprogrammet skall utgöra underlag för länsstyrelsens natuvårdsarbete i nedre Helgeåns våtmarksområde, Kristianstads Vattenrike, enligt beslut av Länsstyrelsen i Skåne län den 24 januari.

Naturvärden

Våtmarksområdet längs de nedre 3,5 milen av Helgeån är av internationell betydelse och saknar genom sin karaktär och storlek motsvarighet i övriga Skandinavien och västra Europa.

Området utgör ett av 30 utvalda våtmarksområden i Sverige som har så höga kvaliteter att de tagits upp på den svenska listan över internationellt skyddsvärda våtmarksområden enligt Ramsarkonventionen (tidigare kallad våtmarkskonventionen). Genom Sveriges ratificering av konventionen har vi som nation åtagit oss att verka för att bevara dessa våtmarker för framtiden bl a genom tillskapande av naturresevat. Inom ramen för EU:s arbete med att skapa ett nätverk av skyddade värdefulla områden, NATURA 2000, utgör Ramsar-områdena självklara objekt som skall prioriteras av medlemsländerna.

Kristianstads Vattenrike - områdesavgränsning

Våtmarkerna lyfts också fram som speciellt värdefulla miljöer för människan, faunan och flora i den vid FN:s Riokonferens 1992 antagna konventionen om biologisk mångfald. Det stora intresset, nationellt och internationellt, för våtmarksområdet har kommit till uttryck i en rad olika ställningstaganden på statlig och kommunal nivå. Dessa har utifrån olika infallsvinklar resulterat i olika avgränsningar av området.

I förra handlingsprogrammet betonades vikten av att avgränsningen för våtmarksområdet i Kristianstads Vattenrike sammanfaller med en avgränsning som så långt möjligt är gemensam för riksintresseområdet för naturvård och för internationella våtmarkskonventionen (Ramsarområdet). Detta har betydelse bland annat för områdets långsiktiga skydd och för möjligheterna att erhålla statliga medel för markförvärv mm.

Naturvårdsverket har på regeringens uppdrag genomfört översyn både av riksintresseområdena för naturvård och Ramsarområdena i landet. Verket har därvid följt den i handlingsprogrammet föreslagna gemensamma avgränsningen (i beslut rörande riksintressena från februari 2000 och i förslag till Ramsarområdesrevidering som överlämnats till regeringen under 1999). Området presenteras på kartan på föregående sida och omfattar drygt 8000 ha.

Regionala och kommunala beslut

I Miljövårdsprogram för Skåne, som antogs av de skånska länsstyrelserna i februari 1995, betonas bl a att internationellt, nationellt och regionalt värdefulla och unika miljöer med natur- och kulturlandskap skall skyddas så att dessa långsiktigt kan bevaras. Våtmarksområdet är upptaget som ett högt klassat naturvårdsobjekt i det natur- och kulturmiljövårdsprogram som antogs av länsstyrelsen i Kristianstads län 1996.

I miljöskyddsprogrammet, som antogs av kommunfullmäktige i maj 1990, anges bl a att värdefulla naturmiljöer skall säkerställas för framtiden och att hotade naturtyper prioriteras i ett kommunalt handlingsprogram. I det till miljöskyddsprogrammet knutna handlingsprogrammet betonas att alla miljö- och naturvårdsinsatser som berör Ramsar-området måste samordnas så att en långsiktig skötsel i linje med Sveriges åtaganden i denna konvention garanteras.

I juni 1998 antog kommunfullmäktige en övergripande naturvårdspolicy för kommunen i vilken bl a betonas vikten att bilda naturreservat på kommunägda marker med högsta naturvärde, t ex de mest värdefulla delarna av Näsby fält samt andra områden inom Kristianstad Vattenrike. I Naturvårdsplanen för Kristianstads kommun, som varit på remiss under första halvan av 2000, redovisas många angelägna objekt med höga skyddsvärden i Kristianstads Vattenrike.

De stora naturvärdena i Kristianstads Vattenrike utgör grunden till de satsningar som kommunen och andra aktörer gjort inom många våtmarksanknutna verksamheter sedan början av 1990-talet. Kristianstads Vattenrike är ett begrepp som under senare år blivit alltmera känt, även utanför Skånes gränser. Kommunen har nu också låtit registrera Vattenrike som varumärke. De olika aktiviteterna, som koordineras genom Ekomuseum Kristianstads Vattenrike, har tillsammans bidragit till att ge Kristianstads kommun en ny, attraktiv och intressant profil.

NATURA 2000

Inom Kristianstads Vattenrike finns många områden enligt EU:s fågeldirektiv (SPA-områden) som regeringen beslutat skall ingå i EU:s nätverk NATURA 2000. Flera områden enligt EU:s

habitatdirektiv (SCI-områden) finns upptagna på den lista över föreslag som regeringen överlämnat till EU-kommissionen. De delar av våtmarksområdet som omfattas av eller föreslagits ingå i NATURA 2000 finns redovisade på **karta 1.1**. Ytterligare några områden är angelägna att föra upp på de listor över områden som bör ingå i NATURA 2000. Det gäller bl a Araslövssjön och Hammarsjön (de delar av sjöarna som inte ingår idag), som ingår i Ramsarområdet. Hammarsjön är enda kända växtplatsen i Sverige för den i hela Europa starkt hotade och särskilt EU-prioriterade vattenväxten sjönajas. I Hammarsjön växer också ett stort antal undervattensväxter som finns med på den svenska rödlistan över arter som hotar att försvinna om inte särskilda hänsyn tas eller lämpliga åtgärder vidtas.

UNESCO – Biosfärområde

Biosfärområden har bildats runt om i världen sedan 1976, initierat av FN:s organ för utbildning, vetenskap, kultur och massmedier, UNESCO, genom dess forskningsprogram the Man and Biosphere Programme (MAB).

Biosfärområden syftar till att bevara biologisk mångfald i kombination med främjandet av lokal ekonomisk utveckling och forskning, och utgör således ett verktyg för hållbar utveckling. I Sverige finns sedan tidigare ett område, Torne träsk i nordligaste Lappland, avsatt som biosfärområde.

Sedan ett par år pågår en diskussion om att etablera ytterligare biosfärområden i Sverige. Ett av dessa, och det enda i södra Sverige, är just Kristianstads Vattenrike, som sedan verksamheten startade 1990, drivits med uppställda Man- and Biosphere-intentioner som förebild.

Det är angeläget att det påbörjade arbetet fortsätter för att om några år kunna resultera i att Kristianstads Vattenrike blir ett i bygden och regionen väl förankrat biosfärområde, nominerat av UNESCO:s Division of Ecological Sciences i Paris.

Säkerställande - skydd

Naturvärdena i Kristianstads Vattenrike har främst sin grund i den naturliga vattenregimen i vattendraget, med hög- och lågvattenperioder under året, och det sätt som människan under århundraden uthålligt nyttjat de regelbundet översvämmade strandängsmarkerna för slätter och bete. Många arter fåglar, ryggradslösa djur och växter finner här en av sina få kvarvarande hemvisten i det moderna jordbrukslandskapet. Fortsatt hävd och i vissa fall återupptagen hävd är ett villkor för att kulturlandskapet och naturvärdena i våtmarksområdet skall bestå.

Markägarna och brukarna av dessa områden åstadkommer genom bete och slätter stor naturvårdsnytta. Det är viktigt att förutsättningarna för detta marknyttjande säkras, så att områdets värden och kvaliteter bevaras. Det är också angeläget att ett fortsatt restaureringsarbete sker för att återskapa tidigare förlorade värden. För att stödja en sådan utveckling i Kristianstads Vattenrike är det viktigt att samhällets insatser samordnas och styrs mot olika former av stöd och rådgivning, förvärv av marker för att eftersträva en mer kostnadseffektiv skötsel eller öka tillgängligheten för allmänheten.

Det är viktigt att samhällets insatser (markförvärv, skötselåtgärder, anläggningar för information/tillgänglighet och andra ekonomiska insatser) resulterar i bestående insatser samtidigt som de kommer till synbart uttryck i det långsiktiga arbetet med att skydda och bevara våt-

marksområdet. Det bästa sättet att långsiktigt skapa sådana garantier i Kristianstads Vattenrike är att inom dessa områden bilda naturreservat med stöd av miljöbalken.

Eftersom endast en mindre del av våtmarksområdet (Ramsarområdet), ca 280 ha, var säkerställt som naturreservat vid årsskiftet 1997/98 betonades i Handlingsprogrammet vikten av att denna areal utökas. Så har också skett. Under treårsperioden har ett nytt naturreservat bildats, Hercules, beläget vid nordöstra kanten av Hammarsjön. För ytterligare områden, omfattande ca 980 ha, har remissbehandling skett eller föreligger långt framskridna diskussioner med markägarna om bildande av reservat (Näsby fält, Isternäset, Rinkaby ängar och delar av Egeside fd sjö). **Karta 1.2.**

Säkerställande genom reservatsbildning är en utdragen process. Det är också viktigt att den får vara detta, så att osäkerheter och frågetecken från olika berörda sida blir noggrant genomgångna och utredda.

Det är viktigt att det påbörjade långsiktiga arbetet med att säkerställa skyddsvärda områden fortsätter i enlighet med de prioriteringsgrunder som lades fast i förra programmet och som presenteras nedan.

Kristianstads kommun är den största markägaren i våtmarksområdet och arealen som ingår i det kommunala delprogrammet för naturvård och friluftsliv uppgår till drygt 1200 ha. Kommunen ansvarar för skötseln av dessa marker och för tillgänglighet och information för besökare (se vidare under ”Skötsel av kommunala och statliga naturvårdsmarker”). Kommunen har som redovisats ovan fattat flera policybeslut beträffande naturvård och jakt på kommunala marker inom Ramsar-området. Ramsar-områden bör ges ett skydd som NATURA 2000-område, vilket har avgörande betydelse för tilldelningen av framtida EU-medel.

Flera av kommunens marker ligger nära tätorten och har hög tillgänglighet genom ett väl utbyggt GC-nät (Lillöområdet, Näsby fält, Åsums ängar, och det nybildade Herculesreservatet).

Genom att ett handlingsprogram för Kristianstads Vattenrike upprättats, har ett helhetsgrepp tagits som möjliggör för Länsstyrelsen att upprätta sk genomförandebeskrivningar för hela området. Därmed underlättas äskande av medel både vid det planerade säkerställandearbetet och när tillfällen dyker upp som gör det möjligt att föra fram positionerna genom strategiska förvärv. Under 1998 kunde den statliga naturvårdsfonden förvärva värdefulla sumpskogsområden i Egeside fd sjö, väster om Yngsjö.

För förvärv av områden för naturvårdsändamål som är av riksintresse utgår för närvarande ett av Naturvårdsverket behovsprövat statsbidrag om högst 50 %. Sådant statsbidrag skall kommunen alltid söka vid förvärv av naturvårdsmark inom Kristianstads Vattenrike. Så har också skett under den senaste perioden i samband med arrondering av smala slätterängsskiften på Rinkaby holme inför bildandet av Herculesreservatet. Utöver bidrag från staten, har bidrag också erhållits från Världsnaturfonden.

Med handlingsprogrammet som grund, har möjligheterna att erhålla medel till restaurering, istandsättning, skötsel och uppföljning från andra aktörer förstärkts. Bland annat har Världsnaturfonden fortsatt skjuta till medel för angelägna naturvårdsåtgärder i Kristianstads Vattenrike, medel som insamlats från allmänheten eller skänkts av olika företag.

Klassning av naturvärdena

Klassningen av naturvärden i Kristianstads Vattenrike redovisas på **karta 2a-c** och är identisk med redovisningen i Handlingsprogram 1998-2000. I handlingsprogrammet beskrivs också den indelningen av naturtyper som använts och förs resonemang kring övergången mellan strandängen och omkringliggande marker.

Följande klassindelning bör vara prioriteringsgrundande för både staten och kommunen vid säkerställande genom reservatsbildning:

Klass 1 - Bör avsättas som naturreservat inom 3 år. Mark/vattenområden som erbjuds till försäljning bör förvärfvas av staten eller kommunen (för att därigenom erhålla en bättre och kostnadseffektivare arrondering av skötsel, underlätta iståndsättningsåtgärder, skapa jaktfria zoner, underlätta åtgärder för tillgänglighet etc.).

Klass 2 - Bör säkerställas genom naturreservat inom 6 år. Eventuella förvärv av mark/vatten-områden som erbjuds till försäljning bör bedömas från fall till fall.

Klass 3 - Det är angeläget att pågående markanvändning bibehålls. Det långsiktiga målet bör dock vara säkerställande genom naturreservat. Eventuella förvärv av mark/vatten-områden som erbjuds till försäljning bör bedömas från fall till fall.

Kommunal, statlig eller av Sveriges Ornitologiska Förening ägd mark som beslutats ingå i NATURA 2000 (SPA-områden) hamnar generellt i klass 1-2 (klassningen redovisas ej på karta).

Följande indelningen har tillämpats vid klassningen av våtmarksområdet;

- * strandängar (SÄ) - marker som hävdas eller nyligen hävdats genom bete eller slätter. Det är i vissa fall angeläget att skapa en 100-200 meter bred, träd- och buskfri zon närmast strandängen. Se vidare nedan.
- * igenväxningsmarker(IV) - marker som tidigare hävdats men som sedan kortare eller längre tid är stadda i igenväxning, bevuxna med högt gräs, vass och videbuskage
- * strand-/sumpskog(SS) - igenväxningen har pågått under så lång tid att skog hunnit utvecklas (huvuddelen av den skog som finns i våtmarksområdet har etablerats under 1900-talet)
- * sjö(SÖ) - de sjöar som efter sänkning av vattensystemet i historisk tid återstår idag är Araslövssjön och Hammarsjön
- * dammar(DM) - lergravar, dammar m fl småvatten (ex.vis vid f d tegelbruket vid Hercules och vid fd sockerbruket i Karpalund).

På bifogade kartor redovisas naturtyp med förkortning och klassning med siffra (exempelvis SÄ 1 = strandäng, klass 1). För närmare beskrivning av delområdenas naturvärden m m, hänvisas till *Våtmarksområdet utmed nedre Helgeån - från Torsebro till havet; förslag till plan* (Kristianstads kommun och Länsstyrelsen i Kristianstads län, 1991).

Längs framför allt låglänta eller smala strandängspartier kan det ibland finnas behov av att försöka styra markanvändningen så att en ur naturvårdssynpunkt fungerande övergång mellan strandängen och kringliggande mark erhålls. Detta för att möjliggöra häckning för änder och vadarfåglar under år då den lågt liggande strandängen på grund av långdraget vårhögvatten

ligger översvämmad och för att inte fragmentera strandängs- och angränsande åkermark som utgör rastområden för exempelvis gäss och andra våtmarksfåglar. Det är därför värdefullt om det i aktuella fall, i överenskommelse med markägarna, kan etableras en 100-200 m bred zon, som i första hand bör utgöras av betesmark, i andra hand av odlad vall och i tredje hand av åker. Det är angeläget att här inte uppförs energiskogsodling eller att det finns träd- och buskrader mellan strandängen och den angränsande marken (bl a för att undvika utsiktsplatser för ägg- och ungfågelrövande kråkfåglar).

Skötsel av kommunala och statliga naturvårdsmarker

I samband med att Handlingsprogrammet för Naturvård i Kristianstads Vattenrike 1998-2000 fastställdes 1997, beslöts att en fortsatt översyn av den kommunala organisationen för naturvård skulle genomföras i syfte att bygga upp en effektiv verksamhet för förvaltning och skötsel av kommunägda marker och naturreservat i Kristianstads Vattenrike.

Under 1997 diskuterade länsstyrelsen och kommunen kring samarbetsformer för skötsel av statliga och kommunala naturvårdsmarker i Kristianstads kommun. Detta ledde fram till ett avtal mellan länsstyrelsen och kommunen om skötsel av drygt 60 objekt i Kristianstads kommun, varav hälften är belägna i Kristianstads Vattenrike. Avtalet syftar till att genom utvidgat samarbete mellan länsstyrelsen och kommunen etablera en effektiv organisation för skötsel av naturområden i kommunen.

Överenskommelsen bygger på att kommunen skulle hyra in en arbetande förman och ställa två beredskapslag till förfogande. För åtagandet erhåller kommunen ett ekonomiskt bidrag från staten samt disponerar Hans Cronert som skötselsamordnare. Cronert har sedan början av 1990-talet varit engagerad som naturvårdssamordnare i Kristianstads Vattenrike, finansierad av Länsstyrelsen, Kristianstads kommun, Naturvårdsverket och Världsnaturfonden.

Erfarenheten från första avtalsåret visade att det periodvis inte varit möjligt att erhålla anvisad personal i den omfattning som erfordrats och planerats. För att få en långsiktigt och hållbart fungerande Naturvårdsskötselorganisation drogs efter första årets verksamhet slutsatsen att det krävs en kärna av fast knuten personal med lämplig kompetens. Den fasta staben bör ha tillgång till anvisad personal, vars antal kommer att variera beroende på arbetsmarknadssituation, alternativa verksamheter etc. Kommunstyrelsen har fattat beslut om dessa principer och tekniska nämnden har för 2001 fått medel för denna verksamhet.

Verksamheten är således i ett uppbyggnadsskede och det är viktigt att fortsätta detta arbete i den positiva samverkansanda som utvecklats mellan länsstyrelsen och kommunen. Detta ger en bra bas för verksamheten både ekonomiskt, volymmässigt och kompetensmässigt.

Redan i dag sker en omfattande extern medfinansiering vid genomförande av olika naturvårdprojekt i Kristianstads Vattenrike, bl a genom Världsnaturfonden och LIP-pengar. Det bedöms i framtiden bli allt angelägnare att verka för att få extern medfinansiering av olika åtgärder (iståndsättning med stigsystem, torn, parkeringsplatser, stängsel, röjningsverksamhet mm). Det är därför viktigt att långsiktigt tillskapa resurser för effektivisera denna verksamhet. Detta skulle också ytterligare förbättra möjligheterna att få in mer externa resurser och att utnyttja dessa på ett kostnadseffektivt sätt.

Uppföljning av skötsel och miljöövervakning

I förra handlingsprogrammet betonades vikten av att utveckla uppföljningen av de insatser som sker i syfte att förbättra naturkvaliteterna och öka den biologiska mångfalden. Rätt upplagt och genomfört har det en viktig målstyrande funktion i naturvårdsarbetet.

Uppföljning, utvärdering och miljöövervakning ses allt viktigare på nationell och EU-nivå och för närvarande sker ett arbete som syftar till att få fram riktlinjer som ger bättre möjligheter till jämförelser mellan olika delar av landet och Europa. Detta kommer förhoppningsvis också att successivt att skapa bättre resurser för verksamheten.

Uppföljning och utvärdering av naturvårdsarbetet har hittills inte varit så omfattande. Uppföljning i form av inventeringar sker i samverkan med ideella naturvårdsorganisationer som Nordöstra Skånes Fågelklubb, Naturskyddsföreningen i Kristianstad och projekt Skånes Flora (Lunds Botaniska Förening). Världsnaturfonden har ekonomiskt stöttat verksamheten. De resultat som erhållits har blivit uppmärksammade och väckt allmänhetens intresse.

Uppföljningen av skötsel och koordinering av den miljöövervakning som sker inom Kristianstads Vattenrike är ett viktigt område som bör fortsätta att utvecklas i samverkan mellan länsstyrelsen, kommunen och de ideella organisationerna.

Bilagor

1. Kortfattad redovisning av åtgärder och resultat under perioden 1998-2000
2. Referenser och litteratur
3. Kommunstyrelsens beslut den 20 december 2000, KS § 298, dnr 703/2000
4. Länsstyrelsens beslut den 24 januari 2001, dnr 231-2562-01, 1290.

Kartor som bifogas

1.1. NATURA 2000-områden

1.2. Fastställda naturreservat och naturreservat som är på gång att bildas

2a-c Naturvärdesklassning som grund för prioritering vid säkerställandearbetet. Av kartorna framgår också naturreservat, statlig och kommunal naturvårdsmark, mark ägd av Sveriges Ornitologiska Förening (SOF). Kartorna är identiska med de kartor som togs fram i anslutning till Handlingsprogram 1998-2000. De förändringar skett och inte är redovisade på kartorna, är att naturreservat har bildats för Hercules-området och att statens naturvårdsfond förvärvat marker vid fd Egeside sjö.

Bilaga 1.

Kortfattad redovisning av åtgärder och verksamheter med anknytning till naturvård i Kristianstads Vattenrike under perioden 1998-2000

Samrådsgruppen för Naturvård i Kristianstads Vattenrike

Består av politiker och tjänstemän från Kristianstads kommun, tjänstemän från Länsstyrelsen, representanter för Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde, LRF Kristianstads kommun, Naturskyddsföreningen i Kristianstad, Nordöstra Skånes Fågelklubb, Kristianstad-Bromölla Jaktvårdskrets och Christianstads Motorbåtsklubb. Samrådsgruppen har träffats vid 11 tillfällen, 3-4 ggr per år med flera besök av aktuella objekt i våtmarksområdet.

Naturreservat – dokumentation, reservatsbildning

Under perioden har dokumentation inför bildande av naturreservat tagits fram för Herculesområdet, Näsby fält och västra delen av Hammarsjön och resulterat i tre rapporter. I november 1999 bildades Hercules naturreservat. Det blivande reservatet på Näsby fält har remissbehandlats. Markägardiskussioner inför reservatsbildning har förts inom ytterligare två områden.

Förvärv av naturvårdsmark

Statens naturvårdsfond har efter förslag från positiv markägare förvärvat större sump- och strandskogsområden i södra delen av Egesideområdet. Inför bildande av Herculesreservatet förvärvade Kristianstads kommun smala slätterängsskiften på Rinkaby holme i arronderingssyfte. Kommunen har sökt och erhållit statsbidrag för dessa förvärv. Även WWF har skjutit till medel i samband med markförvärv i Herculesreservatet.

Skötsel av naturvårdsmark i Kristianstads kommun, inklusive Kristianstads Vattenrike

Under 1997 diskuterade länsstyrelsen och kommunen kring samarbetsformer för skötsel av statliga och kommunala naturvårdsmarker i Kristianstads kommun. Detta ledde fram till ett avtal mellan länsstyrelsen och kommunen om skötsel av drygt 60 objekt i Kristianstads kommun, varav hälften är belägna i Kristianstads Vattenrike. Verksamheten har snart varit igång under två år och utvecklas efterhand. Efter första årets verksamhet konstaterades att det är svårt att erhålla tillräcklig personal genom anvisade och att en kärna av fast personal erfordras som sedan, beroende på arbetsmarknadssituationen, förstärks med anvisade.

Ekomuseum

Ekomuseum har huvudkoordineringsansvar för all verksamhet i Vattenriket och är direkt underställd kommunstyrelsen. Ett nära samarbete mellan funktionerna Ekomuseum och Naturvård i Vattenriket sker i samband med projektering och färdigställande av spänger, stigar mm. Ekomuseum har huvudansvaret för projektering och byggande av utemuseer samt för framtagande och presentation av information i utemuseernas utställningsdel. Sammanlagt finns nu 12 besöksplatser i Vattenriket med information på allt från enklare "segelskärmar" vid Ekenabben och Härlövsborg till större utemuseer som Kanalhuset, Åsum ängar och Pulken.

Genom att det finns ett tiotal besöksräknare utplacerade erhålls uppgifter om antalet besökare vid anläggningarna och går det att göra uppskattningar av antalet i Vattenriket. En försiktig uppskattning ger vid handen att antalet besökare torde uppgå till ca 150 000 per år.

Skolverksamhet

Årligen besöker 1000-tals elever de iordningställda undervisningsplatserna i Vattenriket; Kanalhuset, Ekenabben (tema-sumpskog), Lillöborgen (tema-medeltid) och Pulken (tema-strandäng). Under motot först ute, sedan IT, hanterar och bearbetar skolbarnen det material man samlat in eller dokumenterat i fält med hjälp av dator och med hjälp av de mer än 100 sidor som finns på Vattenrikets hemsida. Utvecklandet av Vattenrikets hemsida för undervisningsändamål har skett i projektform med bidrag från KK-stiftelsen och Telias läromediefond.

Hemsida

Vattenrikets hemsida har efterhand utvecklats allt mer och besöks av ett stort antal människor. Uppskattningen av och den geografiska spridningen på besökarna vittnar den gästbok som finns, där folk från hela världen varit på besök och uttryckt positiva reaktioner på hemsidan och området.

Världsnaturfonden/WWF, Lokalt investeringsprogram för ett uthålligt Sverige (LIP)

WWF har under perioden fortsatt att skjutit till mycket pengar för dokumentation och för åtgärder av olika slag i syfte att höja den biologiska mångfalden och göra området mer tillgängligt för besökare. Satsningarna har främst skett i anslutning till det nybildade naturreservatet vid Hercules. WWF har också bidragit med medel till olika fauna- och floravårdsprojekt (se nedan). Medel från Lokala investeringsprogrammet för ekologiskt hållbar utveckling av Sverige, LIP, har medfinansierat naturvårdsåtgärder på Näsby fält och stig- och spångbygge för att öka tillgängligheten utmed Araslövssjön. LIP-medel har tillsammans med WWF-medel bidragit till att utveckla arbetet med att skörda hö på låglänta slätterängar i Vattenriket.

Trangruppen

Det ökande antalet vårastående tranor (våren 2000 noterades nära 5000 samtidigt) har uppskattats av de många människor som tagit tillfället i akt att studera dem. Samtidigt har de stora flockarna ställt till för lantbrukarna genom att äta av den nysådda grödan. För att förebygga konflikter och gemensamt försöka finna konstruktiva lösningar på tranproblematiken bildades hösten 1997 en Trangrupp inom ramen för verksamheten i Kristianstads Vattenrike. I gruppen finns representanter från lantbruksorganisationen (LRF), berörda odlare, ideella naturvårdsföreningar och myndigheter. Gruppen har samlat på sig erfarenheter, utverkat medel för skadeförebyggande verksamhet från länsstyrelsen och provat olika metoder för att minska skadorna.

Faunaprojekt

Det bedrivs ett flertal faunainriktade projekt i syfte att återintroducera arter med hemorts rätt som funnits i området tidigare eller att utföra olika åtgärder för att gynna vikande bestånd. Olika inventeringar utförs för att få en bild av förekomsten och beskriva aktuella trender. Som exempel kan nämnas stork (storkhågn i Viby), fisken mal (återinplanterad i juni 1999), åtgärder och uppföljande inventeringar av fåglar på strandängar, inventering av landsnäckor. Det är många aktörer som bidrar genom arbete eller tillskjutande av ekonomiska medel, såsom brukare, ideella naturvårdsföreningar, WWF och myndigheter.

Floraprojekt

Det bedrivs flera projekt för att bevara ovanliga växter eller bibehålla värdefulla landskapselement. Som exempel kan nämnas åtgärder för att gynna den mycket sällsynta orkiden gulyxne, övervakning av "karaktärsarten" för Vattenriket, gullstånds, med en av sina få växtplatser i landet här, samt hamling (beskärning) av förvuxna tidigare hamlade pilar.

Massmediauppmärksamhet

Kristianstads Vattenrike har fått mycket uppmärksamhet i TV, radio och i olika tidningar och tidskrifter med lokal, regional och nationell spridning. Det har skett i samband med invigning av olika verksamheter (ex.vis utemuseer, besöksplatser, nyheter i anslutning till hemsidan), men lika ofta i samband med intresseveckande naturföreläsningar (tranorna på våren, storkbesök) eller att man "hört talas" om Vattenriket och därför vill göra ett studiebesök och skriva en artikel om området.

Övrigt

Under perioden har publicering skett av olika uppsatser i vetenskapliga och halvvetenskapliga tidskrifter - ANSER (fågeltidskrift för Skåne), Ornis Svecia och Svensk Botanisk Tidskrift. En bok om storken, som tar sin utgångspunkt i Kristianstad Vattenrike, har givits ut.

Bilaga 2.

Referenser och litteratur

Bevarandeprogram. Odlingslandskapets natur- och kulturmiljövården i Kristianstads län, Länsstyrelsen 1994.

Från Bjäre till Österlen, Länsstyrelsen i Kristianstads län 1996.

Herculesområdet – med Rinkaby holme, Viby äng och Herculesdammarna i Kristianstads Vattenrike. Länsstyrelsen i Skåne län, Kristianstads kommun. 1998. Skåne i utveckling 98:10.

Kommunal naturvård - delprogram för naturvård och friluftsliv. Kommunstyrelsens beslut 1996-08-21, § 214 (93/152.210)

Kulturmiljöprogram för Kristianstads kommun. Antaget av kommunfullmäktige den 12 oktober 1993.

Miljöskyddsprogram för Kristianstads kommun. Antaget av kommunfullmäktige 1990-05-08.

Miljövårdsprogram för Skåne - Mål och åtgärder. Länsstyrelserna i Kristianstads och Malmöhus län 1995.

Myrskyddsplan för Sverige. Naturvårdsverket 1994.

Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Naturvårdsverket 1996.

Naturvårdsplan för Kristianstads kommun. Remissutgåva, våren 2000.

Naturvård i Kristianstads Vattenrike – Handlingsprogram för 1998-2000. Kristianstads kommun, Länsstyrelsen i Skåne län.

NATURA 2000 - förslag till objekt i enlighet med EU:s habitatdirektiv och EU:s fågeldirektiv. Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 1996-10-02, § 498 (1995.565 824).

NATURA 2000 i Skåne, Länsstyrelsen i Skåne 1997-99. Delrapport 1-3.

Naturvårdspolicy för Kristianstads kommun. Antagen av kommunfullmäktige den 9 juni 1998.

Näsby fält – med Västra Fäladen, Lingenäsen och östra delen av Araslövssjön i Kristianstads Vattenrike. Länsstyrelsen i Skåne län, Kristianstads kommun. 1999. Skåne i utveckling 99:20.

Svenska våtmarker av internationell betydelse - Våtmarkskonventionen och CW-listan, Naturvårdsverket 1989.

Svenska våtmarker av internationell betydelse - Ramsarlistan. Lägesrapport över nuvarande skyddsstatus m m, Naturvårdsverket 1997.

Våtmarker i Kristianstads län. Inventering av våtmarker i Kristianstads län 1983-84 utförd av Anders Johansson. Länsstyrelsen i Kristianstads län 1989.

Våtmarksområden (Convention on Wetlands) inom Kristianstads kommun - jaktpolicy m m inom kommunägd mark. Kommunstyrelsen 1994-06-08, § 201 (dnr 1994.253 229)

Våtmarksområdet utmed nedre Helgeån - förslag till plan, Kristianstads kommun och Länsstyrelsen i Kristianstads län 1991.

Ängs- och hagmarksinventeringen. Länsstyrelsen i Kristianstads län 1993.

Översiktsplan, Kristianstads kommun. Antagen av kommunfullmäktige 1990-10-09.

KRISTIANSTADS KOMMUN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum Dnr

- 14

Kommunstyrelsen	2000-12-20	36
Kommunstyrelsens arbetsutskott	2000-11-29	
Tekniska nämnden	2000-11-07	
C4 Teknik	2000-10-25	

KS § 298

AU § 485

TN § 165

Dnr 703/2000 830

Naturvård i Kristianstads Vattenrike - Handlingsprogram 2001-2003

Ett viktigt led i det för några år sedan fördjupade samarbetet mellan kommunen och länsstyrelsen kring Kristianstads Vattenrike, var att ta fram ett handlingsprogram för naturvården. Handlingsprogrammet skulle utgöra en gemensam plattform för kommunen och länsstyrelsen och utgöra ett policydokument för beslut som rör fysisk planering, naturvård, kulturmiljövård, miljöskydd, ekomuseiverksamhet, turism och rekreation, utbildning och forskning samt näringslivsanknuten verksamhet.

Det första handlingsprogrammet fastställdes av kommunstyrelsen i december 1997 och avsåg perioden 1998-2000.

Handlingsprogrammet för 1998-2000 har bidragit till

- en ökad fokusering på Kristianstads Vattenrike
- en ökad vilja att medverka i och utveckla Kristianstads Vattenrike, både bland markägare, anslagsbeviljande myndigheter, organisationer och allmänhet
- en fortsatt positiv uppmärksamhet, lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.

Det ökade intresset och engagemanget har resulterat i att Kristianstads Vattenrike fått

- ett stort och ökande antal besökare från när och fjärran
- ett successivt ökande antal besökare av bl a utemuseer och andra iordningställda besöksplatser
- allt fler besökare av hemsidan på internet
- ett större massmedialt utrymme än tidigare.

Kristianstads Vattenrike har blivit ett begrepp i svensk naturvård.

Det är nu dags att anta ett nytt handlingsprogram för perioden 2001-2003 och lägga fast inriktning och mål för naturvårdsarbetet i Kristianstads Vattenrike under kommande år.

h:\winword\protokoll 2000\ks 001220\naturvård krstd vattenrike- handprogram 2001 2003.doc

Justerandes sign

KE

Utdragsbestyrkande

KRISTIANSTADS KOMMUN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum Dnr

Kommunstyrelsen	2000-12-20	37
Kommunstyrelsens arbetsutskott	2000-11-29	
Tekniska nämnden	2000-11-07	
C4 Teknik	2000-10-25	

Ett förslag till nytt handlingsprogram, som i stora delar bygger på det första programmet, har tagits fram under hösten (bilaga). Samrådsgruppen för Naturvård i Kristianstads Vattenrike (bestående av politiker och tjänstemän från kommunen, tjänstemän från länsstyrelsen samt representanter för intresseorganisationer för lantbruk, fiske, jakt, båtfarare och naturvårdare) beslöt den 2 oktober 2000 tillstyrka att kommunstyrelsen fastställer förslaget till handlingsprogram.

Uppföljning och resultatredovisning

Resultat av åtgärder, verksamheter m m under perioden 1998-2000 finns redovisat i bilaga 1 till handlingsprogrammet och har sammanfattats under följande rubriker; Samrådsgruppen för Naturvård i Kristianstads Vattenrike, Naturreservat - dokumentation, Reservatsbildning, Förvärv av naturvårdsmark, Skötsel av naturvårdsmark, Ekomuseum, Skolverksamhet, Hemsida, Världsnaturfonden/WWF och LIP, Trangruppen, Faunaprojekt, Floraprojekt, Massmediauppmärksamhet och Övrigt.

NATURA 2000

Inom Kristianstads Vattenrike finns många områden enligt EU:s fågeldirektiv (SPA-områden) som regeringen beslutat skall ingå i EU:s nätverk NATURA 2000. Ytterligare några områden är angelägna att föra upp på de listor över områden som bör ingå i NATURA 2000. Det gäller bl a Araslövsjön och Hammarsjön (de delar av sjöarna som inte ingår idag).

UNESCO – Biosfärområde

Biosfärområden har bildats runt om i världen sedan 1976, initierat av FN:s organ för utbildning, vetenskap, kultur och massmedier, UNESCO, genom dess forskningsprogram the Man and Biosphere Programme (MAB). Biosfärområden syftar till att bevara biologisk mångfald i kombination med främjandet av lokal ekonomisk utveckling och forskning, och utgör således ett verktyg för hållbar utveckling. Sedan ett par år pågår en diskussion om att etablera ytterligare biosfärområden i Sverige. Ett av dessa, och det enda i södra Sverige, är just Kristianstads Vattenrike, som sedan verksamheten startade 1990, drivits med uppställda Man- and Biosphere-intentioner som förebild.

h:\winword\protokoll 2000\ks 001220\naturvård krstd vattenrike- handlprogram 2001 2003.doc

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

KRISTIANSTADS KOMMUN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum Dnr

Kommunstyrelsen	2000-12-20	38
Kommunstyrelsens arbetsutskott	2000-11-29	
Tekniska nämnden	2000-11-07	
C4 Teknik	2000-10-25	

Det är angeläget att det påbörjade arbetet fortsätter för att om några år kunna resultera i att Kristianstads Vattenrike blir ett i bygden och regionen väl förankrat biosfärområde, nominerat av UNESCO:s Division of Ecological Sciences i Paris.

Säkerställande - skydd

De stora naturvärdena i våtmarksområdet utgör den viktigaste förutsättningen för alla de aktiviteter som sker inom olika områden i anslutning till Kristianstads Vattenrike.

Naturvärdena i Kristianstads Vattenrike har främst sin grund i den naturliga vattenregimen i vattendraget, med hög- och lågvattenperioder under året, och det sätt som människan under århundraden uthålligt nyttjat de regelbundet översvämmade strandängsmarkerna för slätter och bete. Markägarna och brukarna av dessa områden åstadkommer genom slätter och bete stor naturvårdsnytta. Det är viktigt att förutsättningarna för detta markutnyttjande säkras, så att områdets värden och kvaliteter kan bevaras och utvecklas.

För att stödja en sådan utveckling i Kristianstads Vattenrike är det viktigt att samhällets insatser (skötsel, info-anläggningar, tillgänglighet m m) samordnas och resulterar i bestående insatser. Det bästa sättet att långsiktigt skapa sådana garantier i Kristianstads Vattenrike är att inom dessa områden bilda naturreservat med stöd av miljöbalken. Eftersom endast en mindre del av våtmarksområdet (Ramsarområdet), ca 280 ha, var säkerställt som naturreservat vid årsskiftet 1997/98 betonades i handlingsprogrammet vikten av att denna areal utökas. Så har också skett. Under treårsperioden har ett nytt naturreservat bildats, Hercules, beläget vid nordöstra kanten av Hammarsjön. För ytterligare områden, omfattande ca 980 ha, har remissbehandling skett eller föreligger långt framskridna diskussioner med markägarna om bildande av reservat (Näsby fält, Isternäset, Rinkaby ängar och delar av Egeside fd sjö).

h:\winword\protokoll 2000\ks 001220\naturvård kristd vattenrike- handlprogram 2001 2003.doc

Justerandes sign

KE E

Utdragsbestyrkande

KRISTIANSTADS KOMMUN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum Dnr

Kommunstyrelsen	2000-12-20	39
Kommunstyrelsens arbetsutskott	2000-11-29	
Tekniska nämnden	2000-11-07	
C4 Teknik	2000-10-25	

Genom upprättande av ett handlingsprogram för Kristianstads Vattenrike tas ett helhetsgrepp som möjliggör för Länsstyrelsen att upprätta en sk genomförandebeskrivning (för säkerställande genom reservatsbildning eller förvärv) för hela området som förankras hos Naturvårdsverket. Det underlättar också möjligheterna för kommunen att söka statsbidrag vid förvärv av områden inom Vattenriket (för förvärv av områden för naturvårdsändamål som är av riksintresse utgår för närvarande ett av Naturvårdsverket behovsprövat statsbidrag om är av högst 50%). Så har också skett under den senaste perioden i samband med arrondering av smala slätterängsskiften på Rinkaby holme inför bildandet

av Herculesreservatet. Utöver bidrag från staten, har bidrag också erhållits från Världsnaturfonden/WWF.

Med handlingsprogrammet som grund, har möjligheterna att erhålla medel till restaurering, iståndsättning, skötsel och uppföljning från andra aktörer förstärkts. Bland annat har Världsnaturfonden fortsatt skjuta till medel för angelägna naturvårdsåtgärder.

En klassning av de naturvärden som finns i Kristianstads Vattenrike redovisas i handlingsprogrammet. Denna klassning bör vara prioriteringsgrundande för både staten och kommunen vid säkerställande genom reservatsbildning och markförvärv.

Skötsel av statliga och kommunala marker (blivande reservat)

I samband med att handlingsprogrammet för Naturvård i Kristianstads Vattenrike 1998-2000 fastställdes 1997, beslöts att en fortsatt översyn av den kommunala organisationen för naturvård skulle genomföras i syfte att bygga upp en effektiv verksamhet för förvaltning och skötsel av kommunägda marker och naturreservat i Kristianstads Vattenrike.

Diskussioner mellan länsstyrelsen och kommunen kring samarbetsformer för skötsel av statliga och kommunala naturvårdsmarker i Kristianstads kommun ledde under 1998 fram till ett avtal mellan länsstyrelsen och kommunen om skötsel av drygt 60 objekt i Kristianstads kommun, varav hälften är belägna i Kristianstads Vattenrike. Avtalet syftar till att genom utvidgat samarbete mellan länsstyrelsen och kommunen etablera en effektiv organisation för skötsel av naturområden i kommunen.

h:\winword\protokoll 2000\ks 001220\naturvård krstd vattenrike- handprogram 2001 2003.doc

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

KRISTIANSTADS KOMMUN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum Dnr

Kommunstyrelsen	2000-12-20	40
Kommunstyrelsens arbetsutskott	2000-11-29	
Tekniska nämnden	2000-11-07	
C4 Teknik	2000-10-25	

Överenskommelsen bygger bl a på att kommunen ställer två beredskapslag till förfogande. För åtagandet erhåller kommunen ett ekonomiskt bidrag från staten samt disponerar Hans Cronert som skötselsamordnare. Cronert har sedan början av 1990-talet varit engagerad som naturvårdssamordnare i Kristianstads Vattenrike, finansierad av Länsstyrelsen, Kristianstads kommun, Naturvårdsverket och Världsnaturfonden.

Erfarenheten från första avtalsåret visade att det periodvis inte varit möjligt att erhålla anvisad personal i den omfattning som erfordrats och planerats. För att få en långsiktigt och hållbart fungerande Naturvårdsskötselorganisation drogs efter första årets verksamhet slutsatsen att det krävs en kärna av fast knuten personal med lämplig kompetens. Den fasta staben bör ha tillgång till anvisad personal, vars antal kommer att variera beroende på arbetsmarknadssituation, alternativa verksamheter etc. Kommunstyrelsen har fattat beslut om dessa principer och tekniska nämnden har för 2001 fått medel för denna verksamhet. Frågan om en praktisk lösning för år 2001 behandlades av tekniska nämnden vid dess oktobersammanträde.

Verksamheten är således i ett uppbyggnadsskede och det är viktigt att fortsätta detta arbete i den positiva samverkansanda som utvecklats mellan länsstyrelsen och kommunen. Detta ger en bra bas för verksamheten både ekonomiskt, volymmässigt och kompetensmässigt.

Redan i dag sker en omfattande extern medfinansiering vid genomförande av olika naturvårdprojekt i Kristianstads Vattenrike, bl a genom Världsnaturfonden och LIP-pengar. Det bedöms i framtiden bli allt angelägnare att verka för att få extern medfinansiering av olika åtgärder (istandsättning med stigsystem, torn, parkeringsplatser, stängsel, röjningsverksamhet m). Det är därför viktigt att långsiktigt tillskapa resurser för effektivisera denna verksamhet. Detta skulle också ytterligare förbättra möjligheterna att få in mer externa resurser och att utnyttja dessa på ett kostnadseffektivt sätt.

Uppföljning av skötselmål och miljöövervakning

Uppföljning av skötsel och koordinering av den miljöövervakning som sker inom Kristianstads Vattenrike är ett viktigt område som bör utvecklas i samverkan mellan länsstyrelsen, kommunen och de ideella organisationerna. Detta blir allt viktigare ju mer resurser för naturvård som satsas inom Vattenriket.

h:\winword\protokoll 2000\ks 001220\naturvård krstd vattenrike- handlprogram 2001 2003.doc

Justerandes sign

AK

Utdragsbestyrkande

KRISTIANSTADS KOMMUN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum Dnr

Kommunstyrelsen	2000-12-20	41
Kommunstyrelsens arbetsutskott	2000-11-29	
Tekniska nämnden	2000-11-07	
C4 Teknik	2000-10-25	

Tekniska nämnden föreslås hos kommunstyrelsen hemställa att

- att bilagda dokument skall utgöra Kristianstads kommuns Handlingsprogram för naturvård i Kristianstads Vattenrike från och med 1 januari 2001
- att ytterligare delar i Kristianstads Vattenrike, bl a Araslövssjön och Hammarsjön (de delar som inte omfattas idag) föreslås ingå i EU:s nätverk NATURA 2000
- att fortsatta diskussioner förs i syfte att på sikt få etablerat ett biosfärområde i anslutning till Kristianstads Vattenrike
- att ställa sig bakom den prioritering beträffande säkerställande och skydd som föreslås i handlingsprogrammet
- att en fortsatt utveckling av den kommunala organisationen för naturvård genomförs i syfte att bygga upp en effektiv verksamhet för förvaltning och skötsel av kommunägda marker och naturreservat inom Kristianstads Vattenrike. I anslutning till denna organisation bör också successivt knytas resurser för att effektivisera inhämtandet och hanteringen av externa medel för genomförande av olika naturvårdsprojekt i Kristianstads Vattenrike (medelsansökan, administrering, planering, projektering, upphandling, uppföljning och ekonomihantering)
- att i samarbete mellan kommunen, länsstyrelsen och ideella föreningar fortsätta utveckla en effektiv uppföljning av naturvårdsskötseln och miljöövervakning av den biologiska mångfalden inom Kristianstads Vattenrike
- att handlingsprogram för naturvård i Kristianstads Vattenrike 1998-2000 upphör att gälla vid utgången av 2000

Beslut

Tekniska nämnden beslutar i enlighet med kontorens förslag.

Hans Cronert och Sven-Erik Magnusson informerar om handlingsprogrammet.

h:\winword\protokoll 2000\ks 001220\naturvård krstd vattenrike- handlprogram 2001 2003.doc

Justerandes sign

Handwritten signature

Utdragsbestyrkande

KRISTIANSTADS KOMMUN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum Dnr

Kommunstyrelsen	2000-12-20	42
Kommunstyrelsens arbetsutskott	2000-11-29	
Tekniska nämnden	2000-11-07	
C4 Teknik	2000-10-25	

Arbetsutskottet

Arbetsutskottet tillstyrker förslaget.

KommunstyrelsenBeslut

Kommunstyrelsen beslutar

- att bilagda dokument skall utgöra Kristianstads kommuns Handlingsprogram för naturvård i Kristianstads Vattenrike från och med 1 januari 2001
- att ytterligare delar i Kristianstads Vattenrike, bl a Araslövssjön och Hammarsjön (de delar som inte omfattas idag) föreslås ingå i EU:s nätverk NATURA 2000
- att fortsatta diskussioner förs i syfte att på sikt få etablerat ett biosfärområde i anslutning till Kristianstads Vattenrike
- att ställa sig bakom den prioritering beträffande säkerställande och skydd som föreslås i handlingsprogrammet
- att en fortsatt utveckling av den kommunala organisationen för naturvård genomförs i syfte att bygga upp en effektiv verksamhet för förvaltning och skötsel av kommunägda marker och naturreservat inom Kristianstads Vattenrike. I anslutning till denna organisation bör också successivt knytas resurser för att effektivisera inhämtandet och hanteringen av externa medel för genomförande av olika naturvårdsprojekt i Kristianstads Vattenrike (medelsansökan, administrering, planering, projektering, upphandling, uppföljning och ekonomihantering)
- att i samarbete mellan kommunen, länsstyrelsen och ideella föreningar fortsätta utveckla en effektiv uppföljning av naturvårdsskötseln och miljöövervakning av den biologiska mångfalden inom Kristianstads Vattenrike

h:\winword\protokoll 2000\ks 001220\naturvård krstd vattenrike- handlprogram 2001 2003.doc

Justerandes sign

KE G

Utdragsbestyrkande

KRISTIANSTADS KOMMUN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum Dnr

Kommunstyrelsen	2000-12-20	43
Kommunstyrelsens arbetsutskott	2000-11-29	
Tekniska nämnden	2000-11-07	
C4 Teknik	2000-10-25	

att handlingsprogram för naturvård i Kristianstads Vattenrike 1998-2000
upphör att gälla vid utgången av 2000.

---

h:\winword\protokoll 2000\ks 001220\naturvård krstd vattenrike- hand\program 2001 2003.doc

Justerandes sign

St. L.

Utdragsbestyrkande

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN
Miljöenheten
Hans Cronert

BESLUT

2001-01-24

Bilaga 4

231-2562-01
1290

Naturvård i Kristianstads Vattenrike – Handlingsprogram 2001-2003

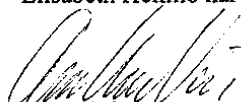
Beslut

Länsstyrelsen beslutar att föreliggande handlingsprogram, Naturvård i Kristianstads Vattenrike – Handlingsprogram 2001-2003, skall utgöra underlag för länsstyrelsens naturvårdsarbete i våtmarksområdet längs Helgeåns nedre delar, Kristianstads Vattenrike.

Bakgrund

Naturvård i Kristianstads Vattenrike – Handlingsprogram 2001-2003 behandlar säkerställande och skydd, skötsel av statliga och kommunala naturvårdsmarker, uppföljning av skötsel mål och miljöövervakning samt frågan om bildande av biosfärområde enligt UNESCO:s Man and Biosphere Programme. Programmet har tagits fram i samarbete mellan Länsstyrelsen och Kristianstads kommun och har antagits av kommunstyrelsen den 20 december 2000.

Elisabeth Hellmo har deltagit i detta beslut.

Ann-Christine Vösu

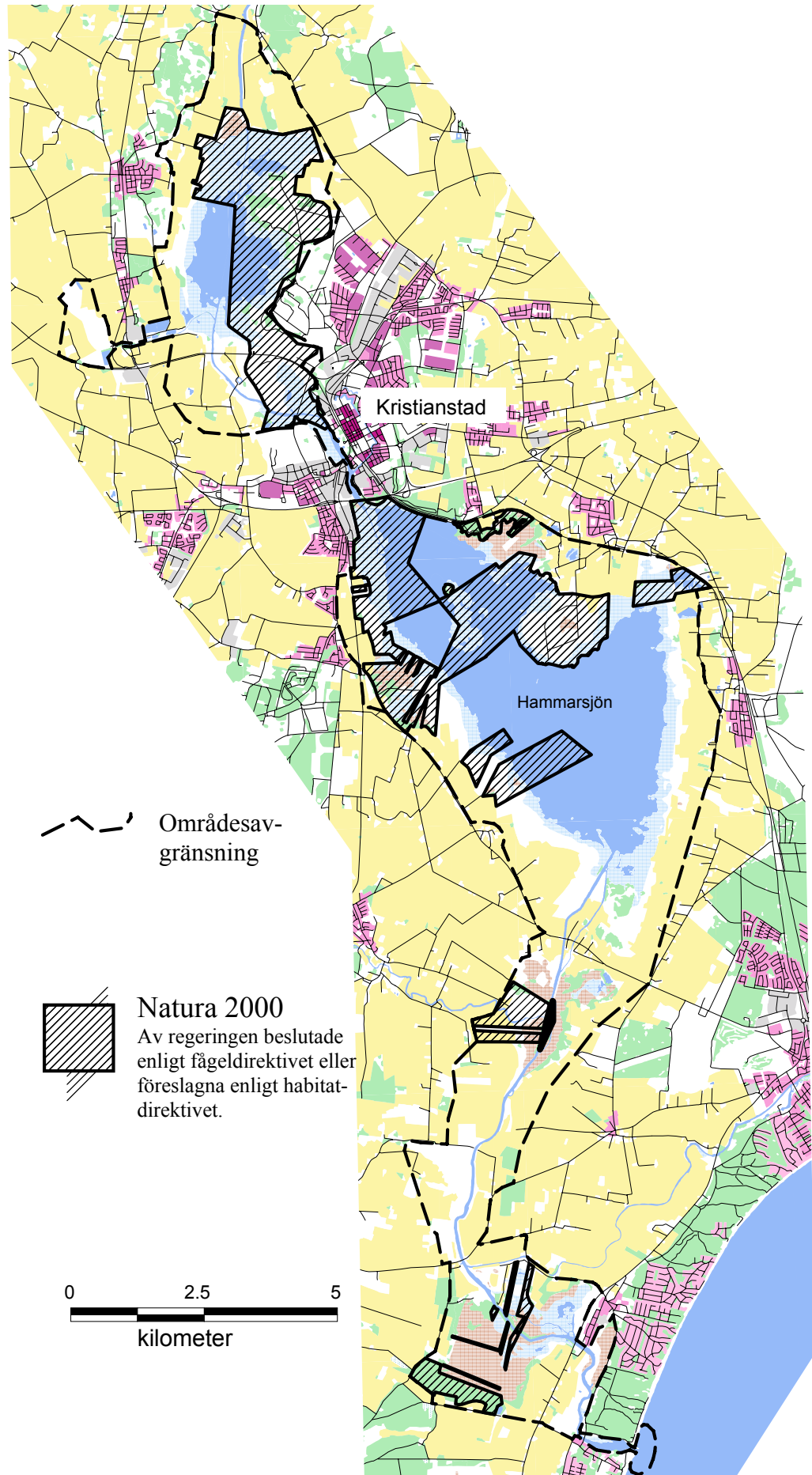

Hans Cronert

Bilaga Naturvård i Kristianstads Vattenrike – Handlingsprogram 2001-2003

Natura 2000-områden i Kristianstads Vattenrike

Naturresevat i Kristianstads Vattenrike

